

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 1/2009(68))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. ΕΝΑ)»

Ημερομηνία Απόφασης: 14 Μαρτίου, 2012

Ενώπιον: κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, κ. Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, κ. Μαίρης Κουτσελίνη, κ. Ανδρέα Κωνσταντινίδη, κ. Χρυσαιγής Αργυρού, κ. Σπυρούλας Χριστοδούλου και κ. Τίτου Κολώτα, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει κατόπιν παραπόνου την από μέρους του οργανισμού πιθανή παράβαση του **άρθρου 19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300^Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

Το ίδρυμα διασφαλίζει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχει δεν περιλαμβάνει προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Νοείται ότι το Ίδρυμα δύναται να μεταδίδει τέτοια προγράμματα αφού προηγουμένως λάβει κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της ακουστικής προειδοποίησης ή της

προβολής του ανάλογου οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκεια τους, της επιλογής κατάλληλου χρόνου για τη μετάδοση τους ή άλλων μέτρων τεχνικής φύσης, ώστε να διασφαλίζει, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούουν, κατά κανόνα ή συστηματικά, τις εκπομπές αυτές.

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. 1/2/2012, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτός στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας».

Η διερευνώμενη παράβαση που τέθηκε υπόψην του οργανισμού εκτίθεται πιο κάτω στο υποστοιχείο 1:

1. Στις **22/9/2008** μεταξύ των ωρών **19:00 – 20:00** ο σταθμός μετέδωσε τη δραματική σειρά «*Εξαφάνιση*» κατά τη διάρκεια της οποίας **μεταδόθηκαν σκηνές που ήταν ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς προηγουμένως ο σταθμός να λάβει κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της ακουστικής προειδοποίησης ή της προβολής ανάλογου οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, την επιλογή κατάλληλου χρόνου για τη μετάδοσή τους ή άλλων μέτρων τεχνικής φύσης, ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούν, κατά παράβαση του άρθρου 19(5) του περί**

Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου, Κεφ.300^A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια του επεισοδίου προβλήθηκε σκηνή, στην οποία άνδρας επιτίθεται σε γυναίκα, της κλείνει το στόμα, την ακινητοποιεί στο έδαφος και προσπαθεί να τη βιάσει. Η γυναίκα αντιστέκεται, ενώ ο άνδρας την κτυπά βάνουσα και η ίδια φαίνεται ότι υποφέρει. Γίνονται κοντινά πλάνα στο πρόσωπο του άνδρα, όταν κακοποιεί τη γυναίκα.

Τότε εμφανίζεται δεύτερος άνδρας με καλυμμένο ολόκληρο το πρόσωπο, έτσι ώστε να διακρίνονται μόνο τα μάτια του, ο οποίος ακινητοποιεί τον άνδρα κρατώντας τον από το λαιμό και με μαχαίρι τον πληγώνει στο λαιμό, σαν να πρόκειται να του κόψει το κεφάλι. Στην οθόνη προβάλλεται η σκηνή και φαίνεται το αίμα που τρέχει από την πληγή.

Η κοπέλα βρίσκεται ξαπλωμένη και αναισθητη στο έδαφος.

Η εν λόγω σκηνή έχει διάρκεια 1 λεπτού.

Επιπλέον, σε άλλη σκηνή και ενώ η κοπέλα προσπαθεί να αποδράσει από σπίτι, που προφανώς παραμένει παρά τη θέλησή της, ο άνδρας την αντιλαμβάνεται, την αρπάζει και με βία τη σέρνει και τη ρίχνει στο σπίτι, μιλώντας της άγρια και ρωτώντας την αν θα έφευγε. Στη συνέχεια την αρπάζει, την στριμώνει στον τοίχο κρατώντας την από το λαιμό και την ακινητοποιεί. Την σπρώχνει ασκώντας βία και απειλώντας ότι όποιος την πάρει από τον ίδιο θα πεθάνει με τα ίδια του τα χέρια. Ακολούθως την κλειδώνει σε ένα δωμάτιο.

Η σκηνή διαρκεί 1 λεπτό.

Σε τρίτη σκηνή το ζευγάρι πρόκειται να αναχωρήσει από το σπίτι και ανοίγοντας ο άνδρας την πόρτα – είναι βράδυ – ένας δεύτερος άνδρας τον κτυπά από πίσω με ξύλο στο κεφάλι και καταλήγει αιμόφυρτος στο έδαφος, αφού έχει χάσει τις αισθήσεις του. Πλάνα με το αιματωμένο πρόσωπο του αναισθητου άνδρα επαναπροβάλλονται. Η σκηνή διαρκεί 20 δευτερόλεπτα.

Ο Γενικός Διευθυντής του οργανισμού, κ. Θέμης Θεμιστοκλέους, με επιστολή του ημερομ. 3/2/2012 υπέβαλε γραπτώς παραστάσεις/εξηγήσεις, οι οποίες επισυνάπτονται ως Παράρτημα Α'.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης της βιντεοταινίας με το σχετικό επεισόδιο κρίνουμε ότι:

Στις **22/9/2008**, μεταξύ των ωρών **19:00 – 20:00**, ο οργανισμός μετέδωσε τη δραματική σειρά **«Εξάφνιση»** κατά τη διάρκεια της οποίας **μεταδόθηκαν σκηνές που ήταν ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς προηγουμένως να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της ακουστικής προειδοποίησης ή της προβολής ανάλογου χρόνου για τη μετάδοσή τους ή άλλα μέτρα τεχνικής φύσης, ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούν, κατά παράβαση του άρθρου 19(5) (υποστοιχείο 1) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300^Α, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.**

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις απόψεις του οργανισμού, όπως διατυπώνονται στην επιστολή του Γενικού Διευθυντή του ημερομ. 3.2.2012, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Ο ισχυρισμός ότι η πρώτη μετάδοση της εν λόγω σειράς έγινε στις 21:15 και προβλήθηκε με κατηγορία 15 αποδεικνύει την έμμεση παραδοχή του οργανισμού ότι η σειρά περιείχε σκηνές που δεν ήταν κατάλληλες για όλο το τηλεοπτικό κοινό. Το γεγονός ότι στο συγκεκριμένο επεισόδιο οι επίδικες σκηνές παρουσίαζαν σε flash back γεγονότα δεν απαλλάσσει το Ίδρυμα από την υποχρέωση να ακολουθεί τις πρόνοιες της νομοθεσίας και να επιδεικνύει ιδιαίτερη ευαισθησία σχετικά με τις σκηνές που ενδεχομένως να ενοχλήσουν τους ανήλικους.

Επιπλέον, ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι η σκηνή του βιασμού δεν ήταν τόσο ενοχλητική, γιατί ήταν σε γρήγορο flash back δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Η συγκεκριμένη σκηνή είχε διάρκεια ενός λεπτού, χρόνος που είναι ιδιαίτερα εκτενής ως τηλεοπτικός χρόνος.

Η Αρχή σημειώνει ότι οι επίδικες σκηνές αφορούν σε σκηνές ωμής βίας προβάλλοντας πλάνα βιασμού μιας γυναίκας, σκηνή τραυματισμού άνδρα στο λαιμό με μαχαίρι καθώς και σκηνή όπου άνδρας κτυπάται στο κεφάλι με ξύλο. Στα συγκεκριμένα πλάνα ασκείται έντονη σωματική βία και εκδηλώνεται επιθετική συμπεριφορά. Δεδομένης και της ώρας προβολής της σειράς η Αρχή κρίνει ότι τα συγκεκριμένα πλάνα ενδέχεται να βλάψουν τους ανήλικους, αφού ο οργανισμός δεν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα, ώστε αυτοί να προστατευθούν.

Συνυπολογίζοντας την ώρα προβολής της σειράς, δηλαδή μεταξύ 19.00 – 20.00, που θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι το τηλεοπτικό κοινό αποτελείται και από ανήλικους συμπεραίνεται ότι η προβολή των επίδικων σκηνών εγκυμονεί κινδύνους και είναι επισφαλής για τη σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων που ενδέχεται να την παρακολούθησαν.

Η Αρχή θεωρεί ότι ο οργανισμός δεν επέλεξε την ενδεδειγμένη ώρα προβολής της συγκεκριμένης σειράς και ότι δε φρόντισε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούν τις επίμαχες σκηνές.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα για παρακολούθηση, όπως προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά καθώς επίσης οπτικό,

λεκτικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλικούς, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός ωρών που παρακολουθούν και ανήλικοι.

Έχει επανειλημμένα υποδειχθεί από την Αρχή ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες (Bertrand, 2003: 37). Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

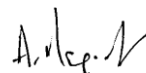
Οι πλείστες έρευνες που αφορούν στην επίδραση της τηλεόρασης στους ανήλικους καταδεικνύουν συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson, 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961; Greenford, 1988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης.

Εν όψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχει παράβαση του **άρθρου 19(5)** (υποστοιχείο 1) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου κεφ. 300^Α, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Η Αρχή σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)** έδωσε στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως , η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση της παράβασης για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις εισηγήσεις και απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 1/2009(68))

**Παράπονο Εναντίον του Τηλεοπτικού Οργανισμού «Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου
(Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. ΕΝΑ)»**

Ημερομηνία Απόφασης: 30 Μαΐου 2012

Ενώπιον: κκ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **14 Μαρτίου 2012** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι υπάρχει παράβαση του **άρθρου 19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου, Κεφ. 300^A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

19(5) – «Το Ίδρυμα διασφαλίζει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχει δεν περιλαμβάνει προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Νοείται ότι το Ίδρυμα δύναται να μεταδίδει τέτοια προγράμματα, αφού προηγουμένως λάβει κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της ακουστικής προειδοποίησης ή της

προβολής ανάλογου οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, της επιλογής κατάλληλου χρόνου για τη μετάδοσή τους ή άλλων μέτρων τεχνικής φύσης, ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούουν, κατά κανόνα ή συστηματικά, τις εκπομπές αυτές.»

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κύρωσης.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **10.4.2012** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις/θέσεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κύρωσης μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

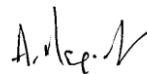
Ο οργανισμός δεν υπέβαλε οποιεσδήποτε απόψεις.

Η Αρχή θεωρεί ότι η επιλογή από τον οργανισμό της ώρας προβολής του προγράμματος ήταν ακατάλληλη, καθώς ήταν πολύ πιθανό το τηλεοπτικό κοινό τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή να αποτελείται και από ανηλίκους. Επίσης, ο οργανισμός δεν φρόντισε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίζει ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούνε.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης επαναλαμβάνει ότι η προστασία των ανηλίκων από ακατάλληλο ραδιοτηλεοπτικό προϊόν αποτελεί ύψιστο μέλημα και πρωταρχική έγνοια όλων των αρμόδιων φορέων σήμερα.

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη όλα τα ενόπιόν της στοιχεία για σκοπούς επιβολής κύρωσης, τη σοβαρότητα της παράβασης ως επίσης τη συμπεριφορά του οργανισμού ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων η Αρχή αποφασίζει να επιβάλει στον οργανισμό το διοικητικό πρόστιμο των **€5000** για την παράβαση του άρθρου **19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου Νόμου, Κεφ. 300^A (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο 1) που έγινε στις **22.9.2008**.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€5000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)

Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου